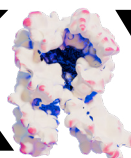
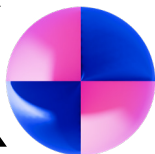

MÜLLER
KOLLER: KAYL

Podcast

Karel Kryl

Pokud lze vůbec u nějaké naší osobnosti užít slovo legenda, je to Karel Kryl. Básník a písničkář, kterého po invazi pěti komunistických států do Československa v srpnu 1968 nemohlo domácí publikum dvacet let naživo slyšet ani vidět. Přesto doma ovlivnil několik generací, jeho písně kolovaly na magnetofonových páscích, vysílalo je exilové rádio Svobodná Evropa. Za přehrávání a vlastnictví jeho desek bylo několik desítek lidí odsouzeno k trestům až na jeden rok nepodmíněně. Krylova první deska Bratříčku, zavírej vrátka (1969) patřila ještě před vznikem Charty 77 k nejzakázanějším a nejvlivnějším dílům, jaká tady v druhé polovině dvacátého století vznikla, v roce 1991 byla vyhlášena československou deskou posledních pětadvaceti let.

Karel Kryl pocházel z významné prvorepublikové knihtiskařské rodiny, která byla ve svém oboru na našem území absolutní elitou. Roku 1950 komunisté před očima celé rodiny rozbili tiskařské stroje a vystěhovali je do sklepního bytu. Pro Karla to byl určující moment jeho života. V šestnácti letech napsal první písničku a souběžně začal psát i básničky, nejprve především o dívkách, během absolvování ubíjející socialistické vojny se v jeho textech už začala objevovat nová témata. Kryl byl kritický k negativním lidským vlastnostem i k režimu, a to i během reformního roku 1968. Měl mimořádný talent na silné melodie a básnické texty, které zpíval v rozsahu dvou oktáv a s nenapodobitelným zabarvením hlasu. Měl nadání recitátora, které ve svých písních a na koncertech rád využíval. Po rodičích zdědil výtvarný talent.

V září 1969 zůstal v německém exilu a díky tomu mohl vydávat další desky a knihy a vysílat ze Svobodné Evropy, jeho pořady patřily u nás k nejposlouchanějším, přestože komunistický režim exilová rádia rušil, jak mohl. Jak někdo trefně poznamenal, nebýt Karla Kryla, nevědělo by mnoho studentů, proč v listopadu 1989 vyjít do ulic.

Krylovi bylo umožněno navštívit na dobu pouhého jednoho dne rodnou zemi 30. listopadu 1989, aby se zúčastnil pohřbu maminky v Novém Jičíně. Povolení se nakonec podařilo prodloužit na deset dní a na vystoupeních se mu dostalo naprosto bezprecedentního přijetí. V té době u nás nebyl snad nikdo, kdo by jeho jméno neznal. Dvacet let zakázané písně s ním na koncertech zpívaly desetitisíce posluchačů, jeho desky vycházely ve statisíkových nákladech. Přesto se už po triumfu na koncertu Pro všechny slušný lidi v pražské sportovní hale 3. prosince 1989 neopájel slávou a novinářům sděloval obavy o vývoj této země. Jako prakticky první veřejně známá osobnost začal už na jaře 1990 ostře komentovat dění. Nelíbil se mu nekritický obdiv veřejnosti k vládním politikům, nesouhlasil s tlustou čarou za zločiny komunismu, ohrazoval se proti

privatizaci, která probíhala bez dostatečných příprav právního řádu, které by zamezily nebo trestaly rozkradení majetku. Těžce nesl rozpad federace a veřejně se proti němu vymezoval. Euforií procházející národ ale jeho kritiku a varování odmítal a jak Kryl očekával, postupně tím přišel o velkou část svého publika. V závěru jeho života se na něj v médiích stále častěji snášel nesouhlas s jeho texty a výroky, v neposlední řadě také od bývalých zástupců jeho publika. Kryl totiž i dál chodil mezi obyčejné lidi do hospod a odstup, který k němu jako ke slavnému člověku měli, úmyslně a programově narušoval. Jeho texty byly o nich a potřeboval vědět, jak žijí a co si myslí.

Postupně se z básníka a písničkáře čím dál víc stával brilantním politickým komentátorem, a přestože následující doba mu dala v mnohém za pravdu, v posledních letech jeho života jeho nové texty neodmítalo jen několik okrajových regionálních periodik.

Dění v politice ho čím dál víc pohlcovalo, problémy společnosti bral jako své vlastní, plánů měl neustále na desetiletí dopředu. Jeho životní tempo bylo neudržitelné, 2. března 1994 se na mnichovské ulici ozvalo dědičně nemocné srdce. Karel Kryl zemřel druhý den v nemocnici na následky infarktu, bylo mu pouhých 49 let.